Časopis výzkumu a aplikací v profesionální bezpečnosti (JOSRA). JOSRA 3-4 - 2010, roč. 3.

Kancelářská pracoviště s důrazem na typ open space – recenze knihy

30.12.2010

OFFICEs workstations WITH EMPHASIS ON THE OPEN SPACE TYPE - book review

kanceláře lidský faktor open space pracoviště publikace recenze Výzkumný ústav bezpečnosti práce

Abstrakt

Článek představuje odbornou publikaci „*Kancelářská pracoviště s důrazem na typ open space*“, kterou vydali pracovníci Výzkumného ústavu bezpečnosti práce, v.v.i. Publikace vznikla jako jeden z výstupů výzkumného projektu „*Pracovní pohoda a spolehlivost člověka v pracovním systému*“, který je součástí výzkumného záměru MPS0002595001 „*BOZP – zdroj zvyšování kvality života, práce a podnikatelské kultury*“ (2004 – 2010).

Klíčová slova: kanceláře, pracoviště, open space, lidský faktor, publikace, recenze, Výzkumný ústav bezpečnosti práce

Abstract

This paper presents specialized publication "*Office workstations with emphasis on the open space type*", published by staff of the Occupational Safety Research Institute. This publication was one of the outputs of the research project "*Work and welfare of human reliability in a working system*", which is part of a research program MPS0002595001 "*Occupational safety and health - a source of quality of life, work and business culture*" (2004-2010).

Keywords: offices, workplaces, open space offices, human factor, publications, book review, Occupational Safety Research Institute

Prezentovaná publikace je výstupem projektu „*Pracovní pohoda a spolehlivost člověka v pracovním systému*“, který byl realizován řešitelským týmem Výzkumného ústavu bezpečnosti práce, v.v.i., v rámci výzkumného záměru č. MPS0002595001 „*BOZP – zdroj zvyšování kvality života, práce a podnikatelské kultury*“ (2004 – 2010). Tato publikace už svým názvem naznačuje její směřování k doposud nezmapované problematice velkoprostorových kanceláří v rámci českého prostředí. Nejde však jen o tuto specifickou problematiku, autoři smysluplně rozpracovali celé téma v širší rovině kancelářských pracovišť a přinášejí tím širokou škálu poznatků z vlastní praxe a z dostupných odborných zdrojů. Obsahem celé publikace je 8 základních kapitol, závěr, přehled literatury a 3 praktické přílohy, kdy toto členění můžeme považovat za smysluplné a navazující.

Dvě úvodní kapitoly se věnují obecnému pohledu na kancelářská pracoviště a následně přímo pracoviště typu open

space. Nalezneme zde vymezení kancelářských pracovišť, nechybí dále nástin historického exkurzu. Autoři neopomíjí u typologie kancelářských pracovišť zmínit také koncepty virtuálního pracoviště, home office, následně i kanceláře ve stylu feng-shui. U pracovišť typu open space je přehledně zpracována dokumentace ohledně jejich vývoje a dílčích forem (viz jako tzv. Bürolandschaft, systém „Cubicles“). Pro mnohé čtenáře nemusí být až tak známé, že tyto pracoviště existovaly už na počátku 20. století, resp. že je využíval v meziválečné době Tomáš Baťa. Jasné je vymezení základních aspektů pracovišť typu open space, které je propojeno s prezentovanými výstupy ze zahraničních zdrojů. Text je velmi vhodně podpořen bohatou fotodokumentací.

V další kapitole se autoři věnují přímo lidskému faktoru z hlediska výkonu pracovní činnosti na kancelářských pracovištích. Jsou tady v přehledné formě prezentovány základní charakteristiky jedince. Nechybí zde vstupní informace k problémům, které se týkají pohlaví, věku, etnika, zdravotního postižení a sexuální orientace. Pochopitelně nelze v souvislosti s pracovní činností zanedbat otázku zátěže, stresu, která je zahrnuta. Odpovídající rozsah autoři v návaznosti věnují interpersonálním vztahům a komunikaci na pracovištích včetně výskytu negativních jevů (viz lobbing). Určitým završením této kapitoly je pojednání o etické stránce výkonu pracovní činnosti. Lze diskutovat o tom, zda tato část neměla být více rozpracována.

Kapitola, na kterou čtenář narazí v dané posloupnosti, podává poměrně podrobné informace k faktorům pracovního prostředí kancelářských pracovišť. Je zde využita související platná legislativa, technické normy apod. pro vymezení stanovených limitů. Autoři zde zahrnuli prostorové požadavky, vybavení a řešení interiéru, osvětlení, hluk, mikroklimatické podmínky a pracovní ovzduší. U kvality pracovního ovzduší je potřeba upozornit na zahrnutí problematiky pachů a výskytu částic aerosolů v ovzduší kanceláře, což je obohaceno využitím výsledků z vlastních šetření. Následně nechybí zpracování často v odborných zdrojích zmiňovaného syndromu nemocných budov. Závěrečná stať této kapitoly, která se věnuje využitím rostlin v interiéru kanceláří, lze přiřadit k těm velmi přínosným.

Práce s PC je v poslední době zcela neodmyslitelně spjata s kancelářskými pracovišti. Lze s potěšením konstatovat, že autoři této oblasti věnují v příslušné kapitole zvýšenou pozornost. Prvotně je čtenář seznámen s riziky práce vsedě, požadovanými parametry pracovního sedadla a stolu. V návaznosti autoři plynule přecházejí ke specifikům a hlavním aspektům práce s PC, co se týče jednotlivých komponent, tj. klávesnice, myši, monitoru. Vše je opět doplněno celou řadou fotografií a obrázků. Ke konci této kapitoly jsou čtenáři přehledně představeny zdravotní potíže, které mohou mít svůj původ v práci s PC.

Nyní se dostáváme ke kapitole, která směřuje k bezpečnosti práce v kancelářských pracovištích. Autoři zde podle vlastních slov vytvořili určitou sumarizaci s ohledem na možné rizikové faktory v rámci kancelářských pracovišť. Jde o to, že náplň této kapitoly může na čtenáře působit opakujícím se dojmem, nicméně také dle našeho názoru má tato kapitola své opodstatněné místo v publikaci. Kromě uvedení k bezpečnosti a pracovní sféře je zde přehledné vymezení rizik, která přicházejí do úvahy na kancelářských pracovištích. Autoři u této kapitoly celkově zvolili optimální rozsah a nechybí ani pojednání o čistotě a pořádku na kancelářském pracovišti, k čemuž je využita dokreslující fotodokumentace.

V rámci osmé kapitoly “*Možnosti hodnocení kancelářských pracovišť*“ se dostává k čtenáři přehled metod, které lze v tomto ohledu využít. Rozčlenění je logické a přehledné, rozsah informací, resp. zahrnutí konkrétních metod, odpovídající. Za velkou přidanou hodnotu můžeme považovat představení specifického souboru metod hodnocení pracovišť typu open space, a to včetně vzorového příkladu šetření v podnikové praxi. Možná lze tady autorům vytknout, proč i grafy nejsou v barevném provedení pro větší přehlednost.

Co se týče příloh této publikace, můžeme za jejich zpracování autory pochválit. Nalezneme tady v rámci doporučených odkazů precizně zpracovaný přehled základní legislativy, vybraných norem, dalších publikací a příruček. Další 2 části příloh obsahují praktickou pomůcku pro čtenáře k orientačnímu zhodnocení kancelářského pracoviště, resp. možnost

základního posouzení případné (ne)přínosnosti pracoviště typu open space v konkrétní firmě. V návaznosti je k dispozici hodnotící list k ergonomickému hodnocení pracovních podmínek s PC.

Z hlediska celkového pohledu na danou publikaci je zřejmá hluboká odborná znalost problematiky kancelářských pracovišť na straně autorů. Velkým přínosem je zde využití rozsáhlé grafické dokumentace a praktických příkladů. Dále musíme vyzdvihnout konkrétní představení speciálně vytvořené sady nástrojů k hodnocení pracovišť typu open space, resp. s možným využitím pro jakékoliv kancelářské pracoviště. Pozitivní pro odborníky z praxe musí být přílohy této publikace, které obsahují mimo přehledu doporučených odkazů nástroje k orientačnímu hodnocení kancelářských pracovišť. Je potřeba z komplexního hlediska kladně vnímat, že tato publikace nepřináší jen informace, ale také návody, jak předcházet problémům, resp. jaká je možnost je odhalit a následně řešit. Předmětná publikace rozhodně zaplnila prázdné místo v rámci nabízených odborných publikací a jistě se stane žádaným artiklem pro celou řadu odborníků, a to nejen v oblasti BOZP.

Vzorová citace:

Kancelá?ské pracovišt? s d?razem na typ open space : recenze knihy. *?asopis výzkumu a aplikací v profesionální bezpe?nosti* [online], 2010, ro?. 3, ?. 3-4. Dostupný z WWW: <http://www.bozpinfo.cz/josra/josra-03-04-2010/kancelare-recenze.html>. ISSN 1803-3687.

Autor článku:
redakce JOSRA